

Sygn. akt VII U 1043/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 listopada 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan- Karasińska

Protokolant: st. sekr. sądowy Maria Nalewczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 04 listopada 2019 r. w Warszawie

sprawy L. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W.

w przedmiocie skargi L. Ł. o wznowienie postępowania w sprawie o sygnaturze akt VII U 1402/13 zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 08 października 2013 r.

na skutek odwołania L. Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 11 kwietnia 2013 r. znak: (...)

o emeryturę

1. zmienia zaskarżone skargą o wznowienie postępowania prawomocne orzeczenie Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 08 października 2013 r. w sprawie o sygnaturze akt VII U 1402/13 w ten sposób, że zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. z dnia 11 kwietnia 2013 r. znak: (...)w ten sposób, że dodatkowo ustala prawo odwołującej się L. Ł. do przeliczenia emerytury przyznanej zaskarżoną decyzją z dnia 11 kwietnia 2013 r. znak: (...)bez pomniejszenia jej wysokości o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur przyznanych przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego poczynając od 1 kwietnia 2016 r.;

2. w pozostałym zakresie odwołanie oddala.

UZASADNIENIE

W dniu 17 kwietnia 2019 r. L. Ł. złożyła do Sądu Okręgowego Warszawa Praga w Warszawie skargę o wznowienie na podstawie art. 401¹ k.p.c. postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego Warszawa Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 8 października 2013 r. w sprawie VII U 1402/13 wnosząc o uchylenie wyroku I instancji i zmianę zaskarżonej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. z dnia 11 kwietnia 2013 r., numer (...) w części dotyczącej pomniejszenia podstawy obliczenia emerytury, o której mowa w art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. w sprawie o sygn.. akt P 20/16 oraz jej odwieszenie jako świadczenia korzystniejszego. Odwołująca wniosła także o przyznanie jej wyrównania

od dnia 1 marca 2013 r., czyli od dnia przyznania jej świadczenia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wraz z dalszymi waloryzacjami i podwyżkami jakie miały miejsce od chwili wydania zaskarżonej decyzji, zasądzenie kosztów postępowania wg. norm przepisanych. W uzasadnieniu odwołująca wskazała, że jest kobietą urodzoną w roku 1953 i nabyła prawo do emerytury na podstawie art. 46 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu obowiązującym, do 30 września 2017 r. a zatem należy ona do grupy podmiotów wyłączonych z sankcji art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS zgodnie z wyrokiem Trybunału (skarga o wznowienie k. 3-4 a.s.).

W odpowiedzi na skargę o wznowienie organ rentowy pismem z dnia 28 czerwca 2019 r. wniósł o oddalenie skargi. W uzasadnieniu odpowiedzi organ rentowy wskazał, że wyrokiem z dnia 08.10.2013r., w sprawie o sygn. akt VII U 1402/13 Sąd Okręgowy Warszawa- Praga w Warszawie, VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 11.04.2013r., znak: (...), którą ZUS obliczając emeryturę powszechną pomniejszył podstawę obliczenia emerytury o kwoty wypłaconych wcześniej świadczeń emerytalnych na podstawie art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że w dniu 6 marca 2019 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017 r., w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w (...) r. kobiet, które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji (sygn. akt P 20/16).

Organ rentowy wskazał, iż zgodnie z art. 83 ust. 6 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2019, poz. 300) jeżeli Zakład uzna odwołanie za słuszne, zmienia lub uchyla decyzję niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni od dnia wniesienia odwołania. W ocenie organu rentowego w przedmiotowej sprawie nie jest więc możliwe dokonanie zmiany decyzji z dnia 11.04.2013r. przez organ rentowy.

Organ rentowy wskazał, także, że zgodnie z art. 133 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż:

1) od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu, z zastrzeżeniem art. 107a ust. 3;

2) za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt 1, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego.

Dlatego też zdaniem organu rentowego ewentualne zmiana decyzji przez Sąd mogłaby – w ocenie organu rentowego - nastąpić od pierwszego dnia miesiąca złożenia skargi. W ocenie Zakładu w przedmiotowej sprawie brak jest bowiem błędu ZUS. (odpowiedź na skargę k. 10-10v a.s.)

W piśmie procesowym z dnia 4 listopada 2019 r. odwołująca podtrzymała stanowisko w sprawie i wnosząc o uchylenie decyzji w przedmiocie wyliczenia emerytury powszechnej z dnia 11 kwietnia 2013 r., znak (...). W uzasadnieniu odwołująca powołała się na wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 2 kwietnia 2019 r. sygn.. akt III AUa 391/18, w którym stwierdzono, iż „zapis decyzji, że przyznano ubezpieczonej emeryturę powszechną, a następnie świadczenie zawieszono, ponieważ jest mniej korzystne niż dotychczasowe, jest pozaprawny. Należy bowiem podkreślić, że przepisu ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie znają instytucji prawnej przyznania i zawieszenia emerytury, jako świadczenia mniej korzystnego. W zaistniałym stanie organ nie mógł zawiesić emerytury, bo nie zostały spełnione warunki z art. 104 ustawy, a tylko ten przepis reguluje przesłanki zawieszenia prawa do emerytury.

Zatem należało uznać, że ubezpieczona faktycznie i prawnie, nieprzerwanie pobierała dotychczasową tzw. wcześniejszą emeryturę i nadal zachowuje prawo do ustalania wysokości tego świadczenia wg zasad wyznaczonych art. 51- 56 ustawy”

Odwołująca podnosiła, że jest emerytką nieprzedawnioną, jej emerytura powszechna została zawieszona i nie pobrałam ani jednego świadczenia. W związku z tym jej kapitał i składki powinny być zwaloryzowane do aktualnej daty (2019). W obliczeniach zastosowane powinny być dane dla mojego wieku wg najkorzystniejszego wariantu i emerytura powinna być obliczona bez potrąceń z kapitału. W ocenie odwołującej powinna ona być potraktowana tak, jak emerytki pierwszorazowe (pismo procesowe z dnia 4 listopada 2019 r. k. 21 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

L. Ł., urodzona (...), ma przyznane prawo do wcześniejszej emerytury od dnia 1 marca 2008 r. Wypłata emerytury podlegała zawieszeniu do dnia 31 sierpnia 2008 r. z uwagi na kontynuowanie do tego dnia zatrudnienia przez odwołującą. Organ rentowy podjął wypłatę zawieszonoego świadczenia z dniem 1 września 2008 r. W dniu 14 lutego 2013 r. L. Ł. złożyła wniosek o emeryturę powszechną, która została jej przyznana od dnia 1 marca 2013 r. na mocy decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. z dnia 11 kwietnia 2013 r. znak: (...)W decyzji wskazano, iż podstawa obliczenia emerytury ustalona w kwocie 765.869,52 zł. ulega pomniejszeniu o kwoty wypłaconej emerytury tj. o kwotę 150.473,46 zł. Przyznana emerytura była świadczeniem niższym, wobec czego organ rentowy orzekł o wypłacie emerytury wcześniejszej jako świadczenia korzystniejszego. L. Ł. złożyła odwołanie od powyższej decyzji. Wyrokiem z dnia 8 października 2013 r. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie od decyzji ZUS z dnia 11 kwietnia 2013 r. Wyrok ten nie został zaskarżony (wniosek o wcześniejszą emeryturę k. 1 a.r., decyzja z dnia 31.03.2008 r. dot. przyznania wcześniejszej emerytury k, 27 a.r., wniosek o emeryturę z 14 lutego 2013 r. k. 1-3 a.r., decyzja ZUS z 11 kwietnia 2013 r. k. 23 a.r., odwołanie k. 41 a.r., wyrok Sądu Okręgowego z dnia 8 października 2013 r. k. 23 sygn. akt VII U 1402/13).

Decyzją dnia 24 lutego 2014 r. organ rentowy przeliczył emeryturę L. Ł. ustalając ją na kwotę 2574,97 zł. Organ rentowy jednocześnie stwierdził, iż emerytura zostaje zawieszona ponieważ jest świadczeniem mniej korzystnym. Decyzją dnia 16 lipca 2015 r. organ rentowy przeliczył emeryturę L. Ł. ustalając ją na kwotę 2745,28 zł. Organ rentowy stwierdził jednocześnie, iż emerytura zostaje zawieszona ponieważ jest świadczeniem mniej korzystnym (decyzja z dnia 24 lutego 2014 r. k. 62 a.r.. decyzja z dnia 16 lipca 2015 r. k. 70 a.r.)

W dniu 6 marca 2019 r. Trybunał Konstytucyjny wydał wyrok w sprawie o sygn. P 20/16, na podstawie którego orzekł o niezgodności z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 39 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 września 2017 r., w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w (...) r. kobiet, które przed dniem 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy. W uzasadnieniu cytowanego wyżej wyroku Trybunał Konstytucyjny wskazał, że wprowadzony ustawą emerytalną nowy system świadczeń emerytalnych przewiduje jedynie przejściowe utrzymanie preferencyjnych rozwiązań, dotyczących możliwości nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Zasadniczo regulacja ta dotyczy tylko tych ubezpieczonych, którzy w dniu wejścia w życie tej ustawy (1 stycznia 1999 r.) osiągnęli, bez względu na płeć, wiek co najmniej 50 lat, a więc urodzili się nie później niż w dniu 31 grudnia 1948 r. Odstępstwo od tej zasady dotyczy osób, które urodziły się (...). Jest ono obwarowane kolejnymi warunkami, w tym w szczególności uzależnione jest od spełnienia przesłanki nabycia prawa do emerytury do dnia 31 grudnia 2008 r. Możliwość nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 46 w związku z art. 29 ustawy emerytalnej przez kobiety także nie dotyczy wszystkich kobiet urodzonych w latach 1949-1968, lecz tylko tych, które urodziły się nie później niż do dnia 31 grudnia 1953 r. ze względu na wymóg nabycia prawa do emerytury do dnia 31 grudnia 2008 r. Zakwestionowane regulacje prawne dotyczą zatem jednolitej grupy kobiet, które zachowały prawo do uzyskania emerytury powszechnej po uprzednim pobieraniu emerytury wcześniejszej przysługującej po ukończeniu 55 lat. Do grupy tej należą kobiety urodzone w latach 1949-1953. Jednak po wejściu w życie z dniem 1 maja 2013 r. dodanego art. 25 ust. 1b tylko część z nich, a mianowicie kobiety urodzone w (...) r., zostały pozbawione możliwości zrealizowania prawa do powszechnej emerytury na dotychczasowych zasadach,

bez pomniejszania podstawy obliczenia emerytury o kwoty pobranych emerytur wcześniejszych. W konsekwencji z jednolitej kategorii podmiotów podobnych wyodrębniona została grupa kobiet z rocznika 1953, która podobnie jak pozostałe kobiety należące do tej kategorii nabyła co prawda prawo zarówno do emerytury wcześniejszej, jak i powszechnej, lecz przy obliczaniu tego ostatniego świadczenia znajdują zastosowanie wobec nich odmienne, mniej korzystne zasady od tych, które obowiązywały przy obliczaniu emerytury powszechnej kobietom urodzonym w latach 1949-1952. Tymczasem świadczenia te mają cechę wspólną, relewantną ze względu na treść zaskarżonej regulacji, a mianowicie miały one umożliwić osobom w wieku starszym, ze stosunkowo długim stażem ubezpieczenia, zachowanie przywileju przejścia na wcześniejszą emeryturę i możliwość uzyskania kolejnej emerytury po osiągnięciu powszechnie obowiązującego wieku emerytalnego. Ich celem było więc łagodzenie skutków likwidacji uprawnień emerytalnych obniżających wiek emerytalny, co było jednym z głównych założeń reformy emerytalnej. Z tego też względu rozwiązania te miały charakter przejściowy i były adresowane do określonej kategorii podmiotów. W związku z powyższym, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że zastosowanie art. 25 ust. 1b wobec kobiet urodzonych w (...) r., pobierających emeryturę na podstawie przepisów art. 46 ustawy emerytalnej, które nie mogły nabyć prawa do emerytury przysługującej z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego przed 1 stycznia 2013 r., kiedy wprowadzono nowe, mniej korzystne zasady w zakresie obliczania jej wysokości nieobowiązujące pozostałe roczniki kobiet należące do kategorii ubezpieczonych uprawnionych do ustalenia emerytury po emeryturze, narusza zasady równości w prawie do zabezpieczenia społecznego i jest przez to niezgodny z art. 67 ust. 1 w związku z przepisem art. 32 ust. 1 Konstytucji RP. Powyższe orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego weszło w życie z dniem 21 marca 2019 r.

W związku z w/w orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego w dniu 1 kwietnia 2019 r. L. Ł. złożyła wniosek o ponowne obliczenie świadczenia emerytalno – rentowego. W dniu 15 kwietnia 2019 r. wnioskodawczyni wycofała powyższy wniosek, zaś organ rentowy decyzją z dnia 24 maja 2019 r. umorzył postępowanie w sprawie skargi o wznowienie postępowania w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r.

(wniosek o ponowne obliczenie świadczenia emerytalno – rentowego cofnięcie wniosku, decyzja z dnia 24 maja 2019 r., nieoznaczona karta a.r.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny, na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy oraz aktach rentowych odwołującej. Zdaniem Sądu, powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Skarga L. Ł. o wznowienie postępowania okazała się uzasadniona.

Zgodnie z art. 401¹ k.p.c. można żądać wznowienia postępowania w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie. Przyjmuje się, że przepis ten ma zastosowanie do tych orzeczeń, których podstawą prawną był akt normatywny wyeliminowany z obrotu prawnego wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego. Niekonstytucyjny przepis musi zatem stanowić bezpośrednią podstawę prawną wydania zaskarżonego orzeczenia, decydującą o wyniku rozstrzygnięcia zaskarżonego skargą (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2007 r., V CNP 45/07, III UO 2/08, OSNP 2010/21-22/273; z dnia 6 listopada 2009 r., I CO 17/09; z dnia 26 stycznia 2011 r. I PZ 36/10, z dnia 20 kwietnia 2011 r. I CSK 410/10, OSNC 2012/1/14 i z dnia 13 lutego 2012 r. I CZ 152/11).

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 listopada 2017r. (III PZ 10/17, lex 4220320) zgodnie z art. 412 § 2 k.p.c. zmiana albo uchylenie orzeczenia, którego dotyczy skarga o wznowienie postępowania jest możliwe „po ponownym rozpoznaniu sprawy”, a zatem po stwierdzeniu wpływu wyroku Trybunału Konstytucyjnego na prawomocnie wydane orzeczenie.

Tym samym w okolicznościach niniejszej sprawy koniecznym było ustalenie czy powołany w skardze wyrok Trybunału Konstytucyjnego ma wpływ na żądanie L. Ł., a następnie w przypadku odpowiedzi twierdzącej, rozstrzygnięcie w przedmiocie ustalenia prawa odwołującej do przeliczenia emerytury z pominięciem podstawy prawnej, która została uznana za niekonstytucyjną.

Stan faktyczny niniejszej sprawy był niesporny i choć wyrok Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 8 października 2013 r. nie zawiera uzasadnienia, to nie ma wątpliwości, iż wyrok Sądu Okręgowego, wydany w postępowaniu którego wznowienia domaga się wnioskodawczyni podobnie jak poprzedzająca go decyzja ZUS, zostały wydane w stanie prawnym, w którym obowiązywał przepis art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przepis ten stanowił bezpośrednią podstawę orzeczenia decydując o wyniku rozstrzygnięcia. W dniu 6 marca 2019 r. Trybunał Konstytucyjny wydał wyrok w sprawie o sygn. akt P 20/16, w którym stwierdził, że art. 25 ust. 1b ustawy w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017 r., w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w (...) r. kobiet, które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zdaniem Trybunału „wprowadzenie do ustawy o FUS mechanizmu potrącania kwot pobranych świadczeń z tytułu wcześniejszej emerytury przy obliczaniu podstawy emerytury powszechnej dla kobiet urodzonych w (...) r. nastąpiło z naruszeniem wynikającej z art. 2 Konstytucji zasady zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa. Ubezpieczone, które zdecydowały się przejść na wcześniejszą emeryturę, nie miały - w momencie podejmowania tej decyzji na podstawie obowiązującego wówczas stanu prawnego - świadomości co do skutków prawnych, jakie może ona wywoływać w sferze ich przyszłych uprawnień z tytułu emerytury powszechnej. Nie mogły przewidzieć, że przejście na emeryturę jeszcze przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, będzie wiązało się z pomniejszeniem zgromadzonego kapitału o pobrane świadczenia. Nie spodziewały się, że fakt wypłacania świadczeń emerytalnych wpłynie na sposób ustalania wysokości świadczenia w ramach emerytury powszechnej.” „Ustawodawca, dokonując zmiany zasad ustalania wysokości emerytury powszechnej w stosunku do kobiet urodzonych w (...) r., naruszył zatem zasadę lojalności państwa względem obywateli. Wprowadzając nowe, mniej korzystne zasady po rozpoczęciu realizacji uprawnień w zakresie wcześniejszej emerytury, naraził te kobiety na nieprzewidziane skutki, które w istocie stanowiły dla nich pułapkę. Gdyby w momencie podejmowania decyzji o przejściu na taką emeryturę wiedziały, jakie będą tego konsekwencje dla ustalania wysokości emerytury powszechnej, być może nie skorzystałyby z tego uprawnienia”.

Skutkiem wyroku Trybunału Konstytucyjnego jest prawo wznowienia postępowania z mocy art. 190 ust. 4 Konstytucji dla wszystkich kobiet objętych zakresem orzeczenia Trybunału. „Przepis ten otwiera drogę do sanacji konstytucyjności sytuacji prawnych, w których zastosowanie art. 25 ust. 1b ustawy o FUS wywołało konsekwencje zakwestionowane przez Trybunał. Z powszechnego charakteru wyroków Trybunału Konstytucyjnego, o którym mowa w art. 190 ust. 1 Konstytucji i utraty mocy obowiązującej zaskarżonego przepisu (art. 190 ust. 3 Konstytucji) wynika, że możliwość rozstrzygnięcia sprawy z pominięciem usuniętego przepisu odnosi się zasadniczo do wszystkich spraw, w których niekonstytucyjny przepis był podstawą orzeczenia o prawach osób uprawnionych, bez względu na to, kto i w jakim trybie zwrócił się do Trybunału z odpowiednim żądaniem. Jak wielokrotnie podkreślano w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego, pojęcie „wznowienia postępowania”, o którym mowa w art. 190 ust. 4 Konstytucji ma szersze znaczenie niż pojęcie „wznowienia” w sensie technicznym, przewidziane w odpowiednich procedurach regulowanych w ustawach i obejmuje wszelkie instrumenty proceduralne stojące do dyspozycji stron, organów i sądów, wykorzystanie których umożliwi przywrócenie stanu konstytucyjności orzeczeń” (zob. np. postanowienie z 14 kwietnia 2004 r., sygn. SK 32/01, OTK ZU nr 4/ (...), poz. 35”).

Zgodnie z przepisem art. 190 ust. 4 Konstytucji „orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach, stanowi podstawę do wznowienia postępowania, uchylecia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania”. W orzecznictwie wskazuje się, że wznowienie postępowania przewidziane w art. 190 ust. 4 Konstytucji RP jest szczególną instytucją, określaną w doktrynie prawnej pojęciem uzdrowienia (sanacji) postępowania (sądowego, administracyjnego) opartego na niekonstytucyjnym akcie

normatywnym. W swoim orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny podkreślał, że regulacja ta stwarza możliwość ponownego rozpatrzenia danej sprawy na podstawie zmienionego stanu prawnego, ukształtowanego w następstwie orzeczenia Trybunału; możliwość taka jest ujęta jako podmiotowe, konstytucyjne prawo uprawnionego (por. wyroki TK z: 20 lutego 2002 r., sygn. K 39/00, publ. OTK ZU nr 1/ (...), poz. 4; 7 września 2006 r., sygn. SK 60/05, publ. OTK ZU nr 8/ (...), poz. 101). Celem tego przepisu niewątpliwie było osiągnięcie efektu w postaci ponownego rozstrzygnięcia sprawy, według stanu prawnego po wyeliminowaniu niekonstytucyjnych przepisów (por. wyroki TK: z 11 czerwca 2002 r., sygn. SK 5/02, publ. OTK ZU nr 4/ (...), poz. 41; z 9 czerwca 2003 r., sygn. SK 12/03, publ. OTK ZU nr 6/ (...), poz. 51; z 27 października 2004 r., sygn. SK 1/04, publ. OTK ZU nr 9/ (...), poz. 96). Artykuł 190 ust. 4 Konstytucji RP przyjmuje zatem jako zasadę wzruszalność rozstrzygnięć i decyzji wydanych na podstawie aktów normatywnych uznanych za sprzeczne z Konstytucją, umową międzynarodową i ustawą, przy równoczesnym poszanowaniu konstytucyjnej wartości, jaką jest pewność i bezpieczeństwo prawne.

Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, że wydanie przez Trybunał Konstytucyjny orzeczenia stwierdzającego niekonstytucyjność przepisu, który był podstawą ustalenia emerytury L. Ł. w zaniżonej wysokości, stanowi okoliczność mającą wpływ na prawo do świadczenia i uzasadnia działanie w przedmiocie ponownego ustalenia wysokości emerytury z pominięciem takiego niekonstytucyjnego unormowania. Istotne jest także to, że ta „nowa okoliczność” istniała zarówno przed wydaniem decyzji ustalającej wysokość emerytury dla wnioskodawczynie, jak i przed wydaniem przez Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 8 października 2013 r. Wskazać bowiem należy, iż orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają skutek wsteczny, czyli usuwają zakwestionowaną normę prawną w zasadzie od chwili jej wejścia do systemu prawnego. Utrata mocy obowiązującej przepisu z powodu jego niezgodności z Konstytucją oznacza, że przepis ten nie może być stosowany poczynając od daty jego uchwalenia. Pogląd ten prowadzi do powstania fikcji prawnej, że danej normy nigdy w systemie prawnym nie było, co umożliwia wzruszanie czynności dokonanych na jej podstawie. Nie ulega wątpliwości, że przepis uznany za niekonstytucyjny ma ten charakter od dnia jego wydania, zaś Trybunał Konstytucyjny jedynie ten fakt stwierdza. Wyrok Trybunału ma skutki retroaktywne, a przez to zachodzi konieczność ponownego rozpoznania sprawy z pominięciem już niekonstytucyjnego przepisu – (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 16 stycznia 2013 r., LEX nr 1264372, Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 30 stycznia 2013r., III AUa 1118/12, LEX nr 1267386).

W okolicznościach niniejszej sprawy, ponad wszelką wątpliwość wysokość emerytury wnioskodawczynie uzyskanej w powszechnym wieku emerytalnym została błędnie obliczona przez organ rentowy w decyzji z 11 kwietnia 2013 r., na niekorzyść wnioskodawczynie z zastosowaniem przepisu uznanego za niekonstytucyjny. Obecnie eliminacja niekonstytucyjnego przepisu bez wątplenia będzie miała wpływ na zmianę wysokości jej świadczenia, a więc odwołująca ma prawo do przeliczenia emerytury przyznanej zaskarżoną decyzją z dnia 11 kwietnia 2013 r. znak: E/25/0450228446 bez pomniejszania jej wysokości o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur przyznanych przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, czyli o kwotę 150.473,46 zł.

Nie sposób przy tym zgodzić się z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, że ewentualna zmiana decyzji przez Sąd mogłaby nastąpić od pierwszego dnia miesiąca złożenia skargi, albowiem zdaniem organu rentowego w przedmiotowej sprawie brak jest błędu ZUS. Wskazać należy, iż decyzja organu rentowego wydana na podstawie niekonstytucyjnego przepisu jest obiektywnie błędna. Błąd w prawie ubezpieczenia społecznego rozumiany jest bardzo szeroko. W orzecznictwie Sądu Najwyższego określenie „błąd organu rentowego” obejmuje wszelkie zaniedbania tego organu, każdą obiektywną wadliwość decyzji (teoria tzw. obiektywnej błędności decyzji), niezależnie od tego, czy jest ona skutkiem zaniedbania, pomyłki, celowego działania organu rentowego, czy też rezultatem niewłaściwych działań pracodawców albo wadliwej techniki legislacyjnej i w konsekwencji niejednoznaczności stanowionych przepisów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2011 r., I UK 332/10, LEX nr 811827; z dnia 4 grudnia 2012 r., II UK 130/12, OSNP 2013 nr 21-22, poz. 258; z dnia 9 grudnia 2015 r., I UK 533/14 LEX nr 1958500).

Mając powyższe rozważania na względzie, należało uznać zasadność skargi o wznowienie postępowania i zmienić zaskarżone skargą o wznowienie postępowania prawomocne orzeczenie Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 08 października 2013 r. w sprawie o sygnaturze akt VII U 1402/13 w ten sposób, że zmienić decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. z dnia 11 kwietnia

2013 r. znak: (...) w ten sposób, że dodatkowo ustalić prawo odwołującej się L. Ł. do przeliczenia emerytury przyznanej zaskarżoną decyzją z dnia 11 kwietnia 2013 r. znak: (...) bez pomniejszania jej wysokości o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur przyznanych przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego poczynając od 1 kwietnia 2016 r. – zgodnie z treścią art. 133 ust. 1 pkt 2 w zw. z ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Stosownie do brzmienia art. 133 ust. 2 przepis ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Dlatego też Sąd orzekł jak w pkt 1 wyroku, zaś w pozostałym zakresie odwołanie oddalił wobec kategorię brzmienia art. 133 ust. 2 przepis ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (pkt 2 wyroku).

Z. (...)